

DECIZIE

30 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul depus de Întreprinderea Mixtă „GVG-Com” Societate
cu Răspundere Limitată,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în contestare depusă de
Întreprinderea Mixtă „GVG-Com” Societate cu Răspundere Limitată împotriva
Biroului vamal Centru cu privire la anularea în tot a actului administrativ
individual defavorabil,

împotriva hotărârii din 26 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău, prin care
acțiunea în contestare depusă de Întreprinderea Mixtă „GVG-Com” Societate cu
Răspundere Limitată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată,

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2011, Întreprinderea Mixtă „GVG-Com” Societate cu
Răspundere Limitată (în continuare ÎM „GVG-Com” SRL) a depus prin prisma art.
8 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în
vigoare la acel moment și abrogată la data de 1 aprilie 2019) în Curtea de Apel
Chișinău ca instanță competentă de contencios administrativ de a judeca în primă
instanță litigiile ce țin de verificarea legalității actelor administrative emise sau
adoptate de autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale, de
autoritățile publice autonome constituite de către autoritățile publice centrale și de
funcționarii publici din cadrul acestor organe împotriva Biroului vamal Centru cu
privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că prin decizia nr. 217/11 din 29
septembrie 2011 a Biroului vamal Centru a fost sancționată cu amendă în temeiul
art. 232 lit. j) din Codul vamal.

Drept temei pentru emiterea deciziei de aplicare a sancțiunii pecuniare a
servit raportul de audit post vămuire nr. 4 al activității reclamantei pentru perioada

01 ianuarie 2010 – 01 martie 2011, din care ar rezulta că activitatea acesteia în calitate de declarant în nume propriu a fost efectuată contrar prevederilor Regulamentului cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii, aprobat prin Hotărârea Guvernului R. Moldova nr. 1290 din 09 decembrie 2005.

În opinia reclamantei, decizia nr. 217/11 din 29 septembrie 2011 a Biroului vamal Centru este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi anulată, deoarece organul vamal la stabilirea vinovăției s-a bazat pe presupuneri și nu avea temei juridic de sancționare, or, conform art. 8 alin. (2) al Codului contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională, pe când la caz nu a fost stabilită nici o încălcare, deoarece noua abordare a organului vamal nu putea fi previzibilă pentru reclamantă în întocmirea declarației vamale din 01 decembrie 2010.

În susținerea poziției sale, reclamanta a menționat că la data de 05 noiembrie 2009 între „OZ VURAL BIL. TUR.NAK.GIDA IHT.THR.SAN.TIC.LTD.STI” Turcia și ÎM „OZ VURAL” SRL a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 2, potrivit căruia prima, acționând în calitate de vânzător, s-a obligat să-i vândă ultimei care a acționat în calitate de cumpărător, mărfurile indicate în facturile invoice, iar aceasta din urmă s-a obligat să-i achite prețul convenit pentru livrarea acestor mărfuri.

Totodată, conform pct. 1.3 al contractului menționat, destinatarul mărfurilor a fost indicat ÎM „GVG-Com” SRL, serviciile de intermediere și marketing pe teritoriul țării și pe teritoriul Zonei Economice Libere „Expo-Business-Chișinău” acordate de către aceasta fiind stabilite printr-un contract separat de prestare servicii nr. 05/111S/2009 încheiat la data de 05 noiembrie 2009, între ÎM „OZ VURAL” SRL care a acționat în calitate de beneficiar și ÎM „GVG-Com” SRL care a acționat în calitate de prestator.

Conform pct. 2.1 al contractului menționat, reclamanta s-a obligat să primească mărfurile și să îndeplinească toate procedurile de vămuire a mărfurilor, de depozitare, păstrare, încărcare-descărcare și alte servicii.

Astfel, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2 din 05 noiembrie 2009 și a contractului prestări servicii nr. 05/111S/2009 din 05 noiembrie 2009, având calitatea de destinatar a mărfurilor, în conformitate cu declarația vamală nr. 7001I9298 din 01 decembrie 2010, ÎM „GVG-Com” SRL a introdus în Republica Moldova mărfuri în regim vamal import.

Reclamanta a mai invocat că, art. 12 alin. (3) al Convenției relative la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (CMR) din 19 mai 1956, stabilește că dreptul de dispoziție asupra mărfurilor aparține destinatarului din momentul întocmirii scrisorii de trăsură.

Din considerentul că acțiunile autorității vamale au fost considerate de către reclamantă ca fiind ilegale, ÎM „GVG-Com” SRL a depus prezenta acțiune de contencios administrativ, solicitând în urma concretizării acțiunii anularea deciziei nr. 217/11 din 29 septembrie 2011 a Biroului vamal Centru, ca fiind ilegală și emisă contrar prevederilor legii.

Prin hotărârea din 26 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea depusă de ÎM „GVG-Com” SRL a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 06 iulie 2012, ÎM „GVG-Com” SRL a depus recurs împotriva hotărârii din 26 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi, de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul depus de ÎM „GVG-Com” SRL și a fost menținută hotărârea din 26 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău, motiv pentru care societatea reclamantă s-a plâns la Curtea Europeană a Drepturilor Omului despre încălcarea de către instanțele naționale a drepturilor garantate de art. 6 & 1 din Convenție și art. 1 din protocolul nr.1 la Convenție.

Ca urmare a comunicării la data de 11 septembrie 2019 de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Guvernului Republicii Moldova a cererii ÎM „GVG-Com” SRL, în baza art. 11 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul Guvernamental, Guvernul a inițiat procedura de soluționare amiabilă a prezentei cauze și a înaintat la data de 01 decembrie 2020 cerere de revizuire, cu scopul de a remedia încălcarea drepturilor societății reclamante, care prin încheierea din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă, fiind constatată încălcarea drepturilor ÎM „GVG-Com” SRL garantate de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. A fost casată decizia din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție cu reținerea prezentei cauze de contencios administrativ în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinare în ordine de recurs a recursului depus de ÎM „GVG-Com” SRL împotriva hotărârii din 26 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

După admiterea cererii de revizuire și a reținerii cauzei spre examinare în ordine de recurs, la data 27 aprilie 2021 Biroul vamal Centru a depus în apărarea sa referință, în care a menționat că recurenta contrar prevederilor pct. 6 al Hotărârii Guvernului nr. 1290 din 09 decembrie 2005 a prestat servicii de perfectare a declarațiilor vamale nu în nume propriu, ci pentru persoane terțe, care au fost de fapt titularii dreptului de proprietate asupra mărfurilor importate. Or, în lipsa licenței privind activitatea de broker vamal, recurenta ÎM „GVG-Com” SRL nefiind proprietară a mărfurilor, nu a fost în drept de a declara mărfurile în numele unor terțe persoane.

Reexaminând recursul în contextul constatărilor instanței de revizuire, cât și a argumentelor invocate de ambele părți, instanța de recurs reține următoarele.

Prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Totodată, prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019. Potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor

examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Așa fiind, procedura de contencios administrativ dedusă judecării, procedural urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul inițierii procedurii prealabile, a procedurii administrative, cât și a procedurii de contencios administrativ, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019).

Or, procedura administrativă și procedura de contencios administrativ au fost inițiate în anul 2011 și se referă la o activitate administrativă inițiată până la 01 aprilie 2019, aspect care determină, că la caz se vor aplica dispozițiile legale vechi, care reglementau aceste instituții.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, cererea de recurs nu a fost depusă în mod repetat, fiind înaintată de către o persoană împuternicită și a fost depusă în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, de admitere a acțiunii.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Iar potrivit art. 194 alin. (2) Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 219 alin. (1) – (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de

judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din actele și lucrările dosarului prezentate și necontestate de părți, dar și determinate de instanța de judecată în faza procesuală anterioară se atestă că la 05 noiembrie 2009 două companii „OZ VURAL BIL. TUR.NAK.GIDA IHT.THR.SAN.TIC.LTD.STI” rezidentă a Turciei, în calitate de vânzător și ÎM „OZ VURAL” SRL rezidentă a Republicii Moldova, în calitate de cumpărător au încheiat un contract de vânzare-cumpărare a mărfurilor. Potrivit contractului respectiv, beneficiarul și destinatarul mărfurilor cumpărate era ÎM „GVG-Com” SRL. Contractul prevedea și faptul că serviciile prestate de către societatea reclamantă trebuiau să fie stabilite în baza unui contract separat încheiat între cumpărător și societatea reclamantă.

Astfel, la 05 noiembrie 2009 cumpărătorul ÎM „OZ VURAL” SRL a încheiat cu societatea reclamantă un contract de prestări servicii, obiectul căruia a fost prestarea serviciilor de intermediere și marketing pe teritoriul țării și pe teritoriul Zonei Economice Libere „Expo-Business-Chișinău”, al cărui rezident era societatea reclamantă. Obligațiile prevăzute în acest contract au constat în primirea mărfurilor, îndeplinirea procedurilor de vămuire, depozitare, păstrare, încărcare-descărcare și alte servicii necesare.

La fel, s-a constatat că, în perioada 2009-2010, în baza celor două contracte, societatea reclamantă ÎM „GVG-Com” SRL a recepționat și a introdus în Republica Moldova mărfuri, declarându-le la organul vamal. În acest sens, reclamanta acționa prin intermediul angajaților săi, specialiști în domeniul vămuirii, persoane autorizate de Serviciul Vamal, cărora le fusese acordat inclusiv certificate de calificare în domeniul vămuirii. În toate declarațiile vamale completate, reclamanta menționa că era destinatarul și declarantul mărfurilor, utilizând în acest sens abrevierea „DEC” (declarant în nume propriu).

Tot actele cauzei atestă că, în aceeași perioadă, organul vamal a efectuat controlul documentar al tuturor actelor și documentelor de însoțire a mărfurilor, în cadrul a 680 de importuri perfectate. De fiecare dată, organul vamal constata legalitatea procedurii de declarare a mărfurilor de către reclamantă. Astfel, toate declarațiile vamale erau validate, iar mărfurilor li se acorda liberul de vamă.

Ulterior însă, în perioada septembrie 2011 – ianuarie 2012, Biroul vamal Centru urmare a controlului prin audit postvămuire a întocmit 77 de procese-verbale (decizii) cu privire la contravenție împotriva societății recalmante, invocând că ea ar fi desfășurat activitatea de broker vamal fără a deține o licență în acest sens, în conformitate cu art. 231 alin. (24) din Codul vamal. În rezultat, societății reclamante i s-au aplicat amenzi în valoare totală de 2 520 000 de lei, motiv pentru care ÎM „GVG-Com” SRL a contestat în instanța de judecată toate procesele-verbale, inclusiv procesul-verbal (decizia) nr. 217/11 din 29 septembrie 2011 a Biroului vamal Centru.

Într-un alt litigiu, la 18 mai 2012 Curtea de Apel Chișinău a anulat 43 de procese – verbal cu privire la contravenție, notând ilegalitatea lor și observând dreptul societății reclamante de a dispune de mărfurile declarate autorității vamale și de a le declara în nume propriu, în conformitate cu art. 177 din Codul vamal.

Instanța de judecată a concluzionat că reclamanta respectase toate prevederile legale în vigoare la acel moment.

Totodată, la data de 19 decembrie 2012, în urma recursului declarat de Biroul vamal Centru, Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârea din 18 mai 2012 a Curții de Apel Chișinău și a respins acțiunea ÎM „GVG-Com” SRL.

Cu referire la celelalte 34 de procese-verbale cu privire la contravenție, inclusiv a procesului – verbal (decizia) nr.217/11 din 29 septembrie 2011 întocmite de către Biroul vamal Centru, la 05 aprilie 2012 Curtea de Apel Chișinău a decis examinarea fiecărui proces-verbal în proceduri judiciare separate.

În rezultat, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță, având ca obiect anularea în tot a deciziei nr. 217/11 din 29 septembrie 2011 a Biroului vamal Centru, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o. În acest sens, prima instanță a constatat că mărfurile declarate de reclamantă în nume propriu reprezentau obiectul de vânzare-cumpărare din 05 noiembrie 2009, potrivit căruia ÎM „GVG-Com” SRL era destinatarul, și nu proprietarul mărfurilor. Prin urmare, societatea reclamantă nu era îndreptățită să efectueze vămuirea în nume propriu, din moment ce nu avea o autorizație corespunzătoare.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că soluția dată de către instanța de fond în contextul constatărilor:

- Curții Europene a Drepturilor Omului prin comunicarea Guvernului Republicii Moldova a cererii ÎM „GVG-Com” SRL din data de 11 septembrie 2019;
- Agentului Guvernamental prin inițierea la data de 01 decembrie 2020 a procedurii de soluționare amiabilă a prezentei cauze prin depunerea cererii de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție;
- instanței de revizuire prin încheierea din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție cât și a argumentelor invocate de ambele părți, inclusiv prin explicațiile scrise și referința depusă, este greșită.

În corespundere cu art. 224 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

Astfel, pentru justa soluționare a cauzei, instanța de recurs urmează să stabilească dacă ÎM „GVG-Com” SRL a respectat sau nu prevederile legale în vigoare în perioada de referință privind declararea mărfurilor organului vamal.

În corespundere cu art. 162 alin. (1) din Codul vamal (în redacția legii în vigoare la data faptelor), broker vamal este persoana juridică, înregistrată în conformitate cu legislația, care deține licență pentru activitatea de broker vamal, eliberată de Camera de Licențiere, și care, în nume și pentru terțe persoane declară mărfurile, le prezintă pentru vămuire, efectuează și alte operațiuni vamale.

Totodată, conform art. 173 din Codul vamal, mărfurile și mijloacele de transport care trec frontiera vamală, mărfurile și mijloacele de transport a căror destinație vamală se modifică, alte mărfuri și mijloace de transport în cazurile stabilite de legislație sînt declarate organului vamal.

La rîndul său, potrivit art. 174 alin. (2) din Codul vamal, forma și procedura de declarare, precum și informațiile necesare vămuirii sînt stabilite de Serviciul Vamal.

Iar în acord cu art. 177 alin. (1) din Codul vamal (în vigoare pînă la data de 13 ianuarie 2012), declarant este persoana care declară și prezintă mărfurile și mijloacele de transport, care întocmește și depune declarația vamală în nume propriu sau persoana în al cărei nume este întocmită declarația vamală de către brokerul vamal sau intermediar.

Din interpretarea normelor enunțate rezultă că există două modalități de a efectua o declarație vamală: în nume propriu sau în numele unei persoane terțe (broker).

Colegiul reține că litigiului dedus judecării este aplicabil și Regulamentul cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1290 din 9 decembrie 2005.

Astfel, conform pct. 5, 6 și 8 al Regulamentului vizat, în cazul în care specialistul în domeniul vămuirii este angajat al brokerului vamal sau al declarantului, el este obligat să presteze servicii numai în numele angajatorului.

În cazul în care specialistul în domeniul vămuirii este angajat al unui agent economic, el poate declara numai mărfurile declarantului respectiv (angajator). Specialistul care nu deține atestatul de calificare în domeniul vămuirii sau deține un atestat care și-a pierdut valabilitatea nu este în drept să presteze servicii de vămuire a mărfurilor.

Toate operațiunile vamale privind declararea mărfurilor și mijloacelor de transport de către agenții economici pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează prin intermediul specialistului în domeniul vămuirii.

Sub acest aspect și raportând normele legal enunțate la circumstanțele litigiului dedus judecării în coroborare cu constatările:

- Curții Europene a Drepturilor Omului prin comunicarea Guvernului Republicii Moldova a cererii ÎM GVG-Com” SRL din data de 11 septembrie 2019;
- Agentului Guvernamental prin inițierea la data de 01 decembrie 2020 a procedurii de soluționare amiabilă a prezentei cauze prin depunerea cererii de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție;
- instanței de revizuire prin încheierea din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție

potrivit cărora au fost constatate circumstanțe esențiale și imperative ce vizează încălcarea drepturilor fundamentale ale ÎM GVG-Com” SRL, garantate de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și de art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție, încălcare care constituie un viciu fundamental comis de instanța de judecată la pronunțarea hotărârii în cauză, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima

instanță incorect a concluzionat despre necesitatea respingerii acțiunii pe motiv că mărfurile declarate de reclamantă în nume propriu reprezentau obiectul de vânzare-cumpărare din 05 noiembrie 2009, potrivit căruia ÎM „GVG-Com” SRL era destinatarul, și nu proprietarul mărfurilor, motiv pentru care dânsa nu era îndreptățită să efectueze vămuirea în nume propriu, din moment ce nu avea o autorizație (licență) corespunzătoare.

Or, societatea reclamantă a fost destinatarul mărfurilor importate al cărui drept de dispoziție rezulta din contractul de vânzare-cumpărare din 05 noiembrie 2009 și din scrisoarea de trăsură CMR, care îi ofereau dreptul de a hotărî soarta juridică a mărfurilor. Prin urmare, reclamanta nu a realizat activitatea de broker vamal în numele și pentru terțe persoane, după cum greșit a interpretat prima instanță, ci doar a declarat mărfurile în interes și nume propriu.

Așa fiind, ÎM „GVG-Com” SRL fiind destinatar cu drept de dispoziție asupra mărfurilor, a avut calitatea de declarant și, având angajați specialiști în domeniul vămuirii, a declarat de sine stătător mărfurile introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova ca parte a contractului de vânzare-cumpărare nr. 02 din 05 noiembrie 2009 și nu în calitate de broker vamal.

În aceste condiții, contrar constatărilor instanței de fond și a argumentelor Biroului vamal Centru, invocate în referință, precum că nefiind proprietară a mărfurilor, societatea reclamantă nu era în drept să declare mărfurile în numele unei terțe persoane în lipsa licenței privind activitatea de broker vamal, instanța de recurs relevă că ÎM „GVG-Com” SRL nu era obligată să obțină licența de broker vamal, mai ales că la data depunerii declarației vamale nici organul vamal nu invocase despre existența unor eventuale abateri sau încălcări ale procedurii de vămuire comise de reclamantă.

Or, toate declarațiile vamale au fost perfectate fără încălcarea prevederilor art. 6 al Regulamentului cu privire la activitatea brokerului vamal și a specialistului în domeniul vămuirii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1290 din 9 decembrie 2005, destinatarul mărfurilor fiind ÎM „GVG-Com” SRL, fapt vreflectat în rubrica 8 și 14 a declarațiilor vamale perfectate, precum și în documentele de însoțire a mărfii (CMR, Invoice) care au fost întocmite în baza contractelor externe de vânzare-cumpărare încheiate și anexate la dosar.

Aici, Colegiul reține că pe parcursul a doi ani de activitate societatea reclamantă a efectuat 680 de importuri în baza aceleași proceduri de vămuire, care fuseseră perfectate de către organul vamal fără a formula pretenții de ilegalitate sau alte obiecții, motiv pentru care Colegiul relevă că reclamanta avea deplina certitudine și ferma convingere că activa în condiții de legalitate. Or, însuși organul vamal, în urma efectuării controlului documentar în privința actelor de însoțire a mărfii, a constatat legalitatea procedurilor de vămuire și a acordat, de fiecare dată, liberul de vamă.

Altfel spus, la momentul perfectării tranzacțiilor, organul vamal nu a stabilit încălcarea de către reclamantă a prevederilor legale în acest sens, validând declarațiile vamale din motivul corespunderii lor normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarațiilor vamale în detaliu aprobate prin ordinul Serviciului Vamal nr. 346-O din 24 decembrie 2009. În caz contrar,

organul vamal era obligat să nu accepte declarațiile spre perfectare, iar marfa urma să fie returnată expeditorului.

Respectiv, reclamanta-recurentă ÎM „GVG-Com” SRL a respectat întocmai aceeași procedură de vămuire a mărfurilor importate pe parcursul a doi ani, iar organele vamale nu depistaseră nicio neregulă în acest sens, până în luna septembrie 2011, când a fost aplicată o nouă abordare cu privire la procedura de vămuire a mărfurilor importate, care de altfel nu putea fi previzibilă pentru recurentă în întocmirea declarației vamale din 01 decembrie 2010, deoarece decizia enunțată a fost emisă la data de 29 septembrie 2011, adică după un an de la data declarației vamale depusă de recurentă.

Din aceste considerente, argumentele recursului precum că noua abordare cu privire la procedura de vămuire a mărfurilor importate manifestată în decizia nr. 217/11 din 29 septembrie 2011 a Biroului vamal Centru de a sancționa recurenta ar fi arbitrară, abuzivă și contrară principiului certitudinii juridice, sunt întemeiate, or pe lângă faptul că schimbarea abordării unei proceduri prevăzută de drept s-a aplicat retroactiv unor situații ce au fost deja consumate în trecut, organul vamal, nu a argumentat motivul din care, din luna septembrie 2011 și-a schimbat în mod radical abordarea cu privire la procedura de vămuire a mărfurilor importate de către reclamantă, din moment ce fusese respectată întocmai aceeași procedură de vămuire. În special, ÎM „GVG-Com” SRL efectuase operațiunile de vămuire în baza aceluiași acte și drepturi acordate de organul vamal, fiind implicați aceiași specialiști în domeniul vămuirii, care dețineau certificate de calificare în acest sens, eliberate de către Serviciul Vamal.

Deci, după cum a constatat:

- Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin comunicarea Guvernului Republicii Moldova a cererii ÎM „GVG-Com” SRL din data de 11 septembrie 2019;
- Agentul Guvernamental prin inițierea la data de 01 decembrie 2020 a procedurii de soluționare amiabilă a prezentei cauze prin depunerea cererii de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și
- instanța de revizuire prin încheierea din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție,

societatea reclamantă a avut speranța legitimă și buna-credință că toate procedurile de vămuire fuseseră efectuate în strictă conformitate cu legislația vamală, pe când din materialele cauzei nu rezultă niciun motiv care ar fi determinat organul vamal să ofere o altă interpretare retroactiv propriilor proceduri.

În acest context, sunt neîntemeiate argumentele intimatului potrivit cărora ÎM „GVG-Com” SRL a exercitat activitatea de broker vamal, or, legalitatea activității desfășurate de reclamanta ÎM „GVG-Com” SRL a fost constatată de către însuși organul vamal, în cadrul efectuării auditului post-vămuire în baza ordinului de control nr. 87-O din 23 martie 2011, din care în concluzii a rezultat că reclamanta activase în calitate de declarant în nume propriu în conformitate cu prevederile legislației vamale în vigoare, întrunind toate condițiile de derulare a procedurii de declarare a mărfurilor, având dreptul de dispoziție asupra mărfurilor importate/exportate în calitate de destinatar al mărfurilor.

Tot raportul de audit în concluziile și propunerile sale nu pune în evidență norme vamale care ar fi fost încălcate de către recurentă, operându-se doar cu anumite prezumții „suma de 101 264 de lei luată la evidența contabilă a întreprinderii ca venit pentru prestarea serviciilor, conferă posibilitatea de a presupune că ÎM „GVG-Com” SRL a prestat servicii de perfectare a declarațiilor vamale nu în nume propriu ci pentru terțe persoane – titularii de facto a dreptului de proprietate asupra mărfurilor”.

Cu referire la argumentele organului vamal precum că ÎM „GVG-Com” SRL a obținut remunerație de la ÎM „OZ VURAL” SRL rezidentă a Republicii Moldova pentru prestarea serviciilor – perfectarea declarațiilor vamale, ceea ce în opinia sa se confirmă prin factura fiscală eliberată ÎM „OZ VURAL” SRL de reclamantă, anexată la dosar, acestea nu pot constitui drept temei absolut pentru respingerea recursului și menținerea actului judecătoresc contestat.

Or, din factura fiscală enunțată nu rezultă clar pentru ce serviciu a fost eliberată: pentru prestarea serviciilor de intermediere și marketing pe teritoriul țării și pe teritoriul Zonei Economice Libere „Expo-Business-Chișinău”, al cărui rezident era societatea reclamantă conform contractului de prestări servicii încheiat între ÎM „OZ VURAL” SRL și societatea reclamantă la 05 noiembrie 2009.

În această ordine de idei și având în vedere că toate îndoielile apărute la aplicarea legislației vamale se vor interpreta în favoarea plătitorului vamal (art. 6¹ din Codul vamal), Colegiul reține că la caz organul vamal neîntemeiat a interpretat prevederile legislației în baza normei materiale prevăzute de pct. 24 art. 231 din Codul vamal și greșit a sancționat ÎM „GVG-Com” SRL cu amendă în temeiul art. 232 lit. j) din Codul vamal pentru declararea mărfurilor importate în lipsa licenței privind activitatea de broker vamal, aspect care în mod cert impune casarea actului judecătoresc contestat și admiterea acțiunii în sensul formulat.

Or, după cum a fost constatat de:

- Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin comunicarea Guvernului Republicii Moldova a cererii ÎM „GVG-Com” SRL din data de 11 septembrie 2019;
- Agentul Guvernamental prin inițierea la data de 01 decembrie 2020 a procedurii de soluționare amiabilă a prezentei cauze prin depunerea cererii de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție și
- instanța de revizuire prin încheierea din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție,

în circumstanțele enunțate, în rezultatul examinării incomplete a cauzei soldată cu aplicarea amenzilor societății reclamante, a constituit o ingerință în dreptul acesteia la respectarea bunurilor sale, având în vedere că o ingerință poate fi justificată doar în cazul în care este prevăzută de lege, urmărește un scop legitim, este necesară într-o societate democratică și este proporțională scopului legitim urmărit. Adică pentru aceste motive, în speță a avut loc o încălcare a dreptului reclamantei prin hotărârea judecătorească a cărei casare s-a solicitat, la respectarea bunurilor sale, ceea ce este contrar art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Din considerentele menționate și având în vedere că societatea reclamantă nu a realizat activitate de broker vamal, în nume și pentru terțe persoane, ci doar a

declarat mărfurile în interes și nume propriu, iar legislația vamală în vigoare la data faptelor nu interzicea dreptul destinatarului mărfurilor de a efectua operațiuni de devămuire, în coroborare cu cele constatate de:

- Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin comunicarea Guvernului Republicii Moldova a cererii ÎM GVG-Com” SRL din data de 11 septembrie 2019;
- Agentul Guvernamental prin inițierea la data de 01 decembrie 2020 a procedurii de soluționare amiabilă a prezentei cauze prin depunerea cererii de revizuire împotriva deciziei din 05 decembrie 2012 a Curții Supreme de Justiție;
- instanței de revizuire prin încheierea din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție,

completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă decizie cu privire la admiterea acțiunii ÎM „GVG-Com” SRL.

În conformitate cu art. 258 alin (3), 248 alin. (1) lit. c) în coroborare cu art. 224 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Întreprinderea Mixtă „GVG-Com” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral hotărârea din 26 iunie 2012 a Curții de Apel Chișinău și se emite o nouă decizie, prin care:

Se admite acțiunea în contestare depusă de Întreprinderea Mixtă „GVG-Com” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Biroului vamal Centru cu privire la anularea în tot a actului administrativ individual defavorabil.

Se anulează în tot decizia nr. 217/11 din 29 septembrie 2011 a Biroului vamal Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh